

TALEPAPIR

DET TALTE ORD GÆLDER

Anledning	Lukket samråd om Revision af selvejet for visse uddannelsesinstitutioner (Samrådsspørgsmål AJ)
Titel	Forenkling og styrkelse af selvejet
Målgruppe	Folketingets Uddannelsesudvalg
Arrangør	Folketingets Uddannelsesudvalg
Taletid	30 minutter
Tid og sted	Tirsdag den 28. april 2009 kl. 14.00-16.00

Disposition

1. **Indledning**
2. **Forandre selvejet for at bevare det**
3. **En tværgående og mere enkel regulering**
4. **Enklere tilskudsbestemmelser**
5. **Anvendelse af det statslige regelsæt for regnskab og revision**
6. **Et tværministerielt datavarehus for uddannelses- og forskningsinstitutioner**
7. **Overdragelse af ejendomme til de tidligere amtslige uddannelsesinstitutioner**
8. **Øgede frihedsgrader vedrørende løn og personale**
9. **De frie skoler**
10. **Sammenfatning**
11. **Processen fremover**

1. Indledning

- I har bedt mig om at orientere om mine planer for revision af selvstyret på en række uddannelsesinstitutioner, jf. rapporten: Selvejende institutioner - styring, regulering og effektivitet.
- Der er **sket meget, siden selvejemodellen blev indført** i begyndelsen af 1990'erne. Tiden er nu inde til at forenkle og forny selvejet.
- **Regeringens har tiltrådt en række anbefalinger**, som skal være med til at forenkle og styrke selvejet. De fremgår af selvejer rapporten, som blev offentliggjort den 2. april 2009.
- Overordnet vil vi arbejde for **målstyring frem for detailstyring**.
- Vi har en klar målsætning om, at det skal resultere i **regelforenkling og afbureaukratisering – så man kan mærke det i skolernes hverdag**.
- Lederne på institutionerne skal have **et klart ansvar og rum til at lede**.
- Og så vil vi gerne **indfri nogle af de ønsker, skolerne er kommet med** om øgede frihedsgrader, ejerskab til bygningerne og færre drypvise henvendelser fra Undervisningsministeriet om undersøgelser om alt mellem himmel og jord.

2. Forandre selvejet for at bevare det

- En tværministeriel arbejdsgruppe har lavet en **analyse af de økonomiske, organisatoriske og reguleringsmæssige forhold** for alle de selvejende institutioner under staten.
- Målet med analysen har været at undersøge behovet for at **forandre selvejet, for at vi kan bevare og styrke det.**
- Arbejdsgruppens analyse og anbefalinger kan ses i **rapporten** ”*Selvejende institutioner – regulering, styring og effektivitet*”.
- Rapporten ser på **alle selvejende institutioner** i landet. Ud over uddannelsesinstitutioner under Undervisningsministeriet omfatter analysen derfor også:
 - universiteterne
 - søfartsskolerne
 - erhvervsfremmeinstitutionerne
 - teatrene
 - museerne
 - de sociale videncentre m.v.
- Rapporten indeholder en række analyser og en **lang række anbefalinger.**
- Vi vil grundigt vurdere de mange anbefalinger, og jeg vil helt sikkert tage fat i de steder, hvor overvejelserne går på **decentralisering og øgede frihedsgrader.** Det vil vi gøre i et samarbejde med institutionerne.
- Det er vigtigt for mig at fremhæve, at **rapporten ikke rummer de endelige beslutninger.** Den er kun et redskab til det arbejde, der nu skal gang.

3. En tværgående og mere enkel regulering

- Det er vigtigt, at vi har en så **enkel regulering** af institutionsområdet som muligt. Det vil sige **færre regler og mindre bureaukrati.**
- Vi skal have **lige vilkår og lige muligheder på tværs** af institutionsområderne, så institutionerne kan koncentrere sig om at opfylde den politiske målsætning om uddannelse i verdensklasse.

- Det vil vi gøre ved at få formuleret nogle **fælles principper og regler** for styringen af de ”regulerede” selvejende institutioner, som vil give institutionerne mulighed for effektivt at producere uddannelse af høj kvalitet.
- De fælles principper og regler vil vi samle i **én – forenklet – områdelov** for Undervisningsministeriets ”regulerede” institutioner – der også skal rumme søfartsskolerne.

4. Enklere tilskudsbestemmelser

- Ministeriet vil også gerne kigge nærmere på vores mange taxametre, tilskudsbestemmelser og puljer. **Er det muligt at gøre reglerne enklere**, både for institutionerne og for Undervisningsministeriet?
- Et enkelt og ensartet system vil desuden gøre det lettere for institutionerne at samarbejde og fusionere. **Der er ikke tale om en spareøvelse.**
- Ministeriet vil **samle og forenkle tilskudsbestemmelserne**, så reglerne bliver mere overskuelige. Det skal være entydigt for alle, hvad der gælder.
- Mere enkle tilskudsregler og tælleprincipper vil **frigive ressourcer** til andre opgaver.
- Det grundlæggende princip vil stadig være **taxameterfinansiering**. Det vil vi ikke lave om på.

5. Anvendelse af det statslige regelsæt for regnskab og revision

- Arbejdsgruppen bag **rapporten foreslår**, at de selvejende institutioner skal anvende de **fælles statslige regelsæt for regnskab og revision**.
- Ministeriet forudsætter, at de fælles regelsæt i et vist omfang vil blive **tilpasset** den regnskabsmæssige praksis, der er på Undervisningsministeriets område.
- Også på dette område vil et fælles regelsæt medføre, at grundlaget for revision bliver **mere gennemskueligt og mindre byrdefuldt** for institutionerne.

6. Et tværministerielt datavarehus for uddannelses- og forskningsområdet

- Der er generelt et stigende krav om **transparens** i forhold til, hvad skatteborgernes penge bruges til. De **selvejende institutioner modtager i alt ca. 47 mia. kr. årligt** i statslige driftstilskud. Så jeg synes sådan set, at det er meget rimeligt, at borgerne kan få at vide, hvad pengene bruges til.
- Derfor skal vi se på mulighederne for at udvikle et **tværministerielt datavarehus**. Datavarehuset skal løbende og automatisk indsamle og sammenstille grunddata fra uddannelses- og forskningsinstitutionernes it-systemer.
- Et datavarehus vil kunne give en systematisk viden om **virksomheden af uddannelses- og forskningspolitiske initiativer** med henblik på at kunne vurdere, om de bidrager til opfyldelsen af de politiske målsætninger.
- Jeg forestiller mig også, at et datavarehus kan **reducere behovet for ad hoc forespørgsler** og dermed reducere de administrative byrder for institutionerne.
- Men mindst lige så vigtigt er, at transparens også giver ledelserne **viden om forskelle** imellem de enkelte institutioner, som de kan forholde sig til. Det er faktisk **et rigtig godt værktøj**.
- Hvis selvejete skal fungere, kræver det **fuld åbenhed** fra institutionernes side om, hvordan man helt konkret prioriterer de ressourcer, samfundet stiller til rådighed, og hvilke resultater man opnår.
- På vores område har vi allerede lavet en del af det hårde benarbejde i forbindelse med **ressourceregnskabet**, hvor vi netop har udarbejdet et grundlag for systematisk videnopsamling.
- Jeg ved også, at mange institutioner allerede arbejder meget aktivt på området med **benchmarking og dokumentation af kvalitet**.
- Dette arbejde med ressourceregnskabet vil selvfølgelig **indgå som grundlag** for udviklingen af et datavarehus. Vi skal bestemt ikke spilde de mange kræfter, der allerede er lagt i at få et godt datagrundlag for vores og institutionernes styringsmæssige og strategiske beslutninger.

7. Overdragelse af ejendomme til de tidligere amtskommunale institutioner

- Vi har et udestående på bygningsområdet, før **kommunalreformen** endeligt kan siges at være afsluttet på vores område. Og for at selvejet er fuldt gennemført for disse institutioner.
- De tidligere **amtskommunale uddannelsesinstitutioner** har indtil videre fået stillet deres bygninger vederlagsfrit til rådighed af staten.
- Jeg er meget tilfreds med, at disse uddannelsesinstitutioner nu **kan overtage deres bygninger**. Prisen skal selvfølgelig fastsættes, sådan at de har råd til at finansiere købet gennem de bygningstaxametre, de vil få. Og der skal tages hensyn til de enkelte bygningers vedligeholdelsesstandard.
- Det skal gerne falde på plads her i foråret. Vi er godt i gang med modelarbejdet herfor. Derfor har vi **allerede inddraget leder- og bestyrelsesforeningerne** i disse overvejelser.

8. Øgede frihedsgrader vedrørende løn- og personale

- Som I sikkert ved, kan det være en **langstrakt proces** – og ret uigennemskueligt – at få **oprettet og klassificeret nye lederstillinger**, fordi klassificeringen sker i Personalestyrelsen og ved centrale aftaler med centralorganisationerne.
- Vi vil gerne **indføre en hurtigere og mere smidig proces** for at gøre det lettere for institutionerne at rekruttere ledende medarbejdere.
- Ministeriet vil derfor arbejde for, at **Undervisningsministeriet får en pulje af lederstillinger i lønramme 37 og 38**, så institutionerne kan nøjes med at tale med os om oprettelse og klassificering af nye lederstillinger.
- Den øverste leder skal vi dog stadig omkring Personalestyrelsen med. Det kan ikke være anderledes.

9. De frie skoler

- Ministeriet ønsker også, at de **frie skoler** får en så enkel regulering af institutionsområdet som muligt.
- Der er imidlertid meget forskellige **traditioner** inden for dette område.

- Der vil derfor blive nedsat en **selvstændig arbejdsgruppe** for de frie skoler, der skal udarbejde et forslag til en forenklet og mere gennemsigtig institutions- og tilskudsstyring på det område.

10. Sammenfatning

- Mange af de opgaver, som jeg har nævnt her, vedrører **tiltag, som vi allerede er godt i gang med** på Undervisningsministeriets område.
- Vi har længe arbejdet med **forenklinger og afbureaukratisering**.
- Vi er også godt i gang med at forberede **overdragelsen af bygningsansvaret** til de tidligere amtslige uddannelsesinstitutioner.
- Og meget af grundarbejdet i forhold til et datavarehus er gjort ved arbejdet med vores **regnskabsindberetninger og ressourceregnskabet**.
- Jeg forventer derfor, at det arbejde, som vi sætter i gang nu, kan ske som en **god videreudvikling** af de eksisterende og hidtidige tiltag – men hvor vi **hæver ambitionsniveauet** og går efter en klar, yderligere styrkelse og fornyelse af selvejet.

11. Processen fremover

- Regeringen har tænkt sig, at samlingen af tilskudsbestemmelserne foretages som led i udarbejdelsen af **Finanslovsforslaget for 2011**.
- Dvs. at vi som udgangspunkt skal have vedtaget de nødvendige **lovændringer inden udgangen af 2010**.
- Disse ændringer vil blive forberedt i en række **arbejdsgrupper på embedsmandsniveau, som nedsættes under Finansministeriet**.
- Men for at få det bedst mulige resultat har vi valgt også at inddrage **institutionernes foreninger løbende** i denne proces. Vi har brug for deres indsigt til at finde de modeller, som faktisk gør en forskel ude på institutionerne i deres daglige arbejde.
- For at informere lidt bredere vil Undervisningsministeriet også sørge for, at der løbende informeres om processen på vores **hjemmeside**.
- Herefter er der mulighed for at abonnere på et **nyhedsbrev**, som løbende vil orientere om status for arbejdet.

